

Az arab filozófus, Artefius titkos könyve

1. Az Antimon Saturnus részeiből való, és minden tekintetben annak természetét bírja; ez a saturnusi Antimon összhangban áll Sollal, és Argentum vivumot tartalmaz, amelyben semmilyen fém el nem nyelődik, az Aranyat kivéve, vagyis a Sol valóban elnyelődik ebben az antimoniális és saturnusi Argentum vivumban, és emez Argentum vivum nélkül semmiféle fém nem tehető fehérré. Kifehéri a Latont, vagyis az aranyat; egy tökéletes¹ testet annak prima materiájába vezet vissza, azaz a Kénbe és a fehér színű és tükörként ragyogó Argentum vivumba. Ez – úgymond – feloldja a tökéletes testet, amely így már az ő természetéből való; mert ez a víz barátságos és a fémeknek örvendező, a Solt fehéritő, mert fehér Argentum vivumot tartalmaz. És mindkettejükből kivonhatod a leghatalmasabb arcanumot, azaz a saturnusi antimon vizét, amelynek mercuriálisnak és fehérnek kell lennie, hogy kifehéri a Solt, amely el nem ég, hanem feloldódik, és ezt követően fehér krémhez hasonlatos állagúvá sűrűsödik. Következésképpen ez a víz a testet illékonyá teszi, mondja a filozófus; mert miután ez feloldódott és megfagyott benne, felemelkedik, és a víz felszínére úszik. Végy – mondja – nyers, vagy mercuriusszal kalcinált aranyfóliát, és tedd bele antimoniális, saturnusi és szalmiáksóból való ecetünkbe egy széles, négy hüvelyknyi vagy annál magasabb üvegedényben; melegítsd gyengéden, és kisvártatva egy folyadékot látsz felemelkedni, mintha erősen tajtékszerű olaj szállna fel. Gyűjtsd össze ezt egy kanalat vagy tollat alámerítve; tedd meg ezt napjában többször, mígnem már semmi sem száll fel; gyengéden melegítve párologtasd el a vizet, vagyis az ecet felesleges nedvességtartalmát, és a maradék a kvintesszencia lesz, az arany hatalmai vagy erői, éghetetlen fehér olaj formájában. Ebben az olajban rejtették el a filozófusok a legnagyobb titkaikat; módfelett édes ez, és a sebek fájdalmait enyhítésének nagyszerű erényével bír.

2. Emez antimoniális titok teljessége az, hogy tudjuk, hogyan extraháljuk vagy vonjuk ki vele az argentum vivumot az el nem égő Magnesia testéből; és ez Antimon és mercuriális szublimátum, vagyis élő és éghetetlen vizet kell extrahálnod, majd megfagyaszthatod avagy koagulálnod a Sol tökéletes testével, amely a természetben nyomban krémszerű, fehér szubsztanciává oldódik fel, és teljesen kifehéredik. Ám először ez a Sol a putrefakcióban és eme vízben való feloldódásban minden fényét elveszíti, elhomályosodik és fekete lesz; később felszáll a víz tetejére, és lassacskán a felszínén kezd lebegni, fehér színű anyagként. És ez a vörös laton kifehéri, azaz filozofikus szublimációja és *prima materiájába*, vagyis fehér, éghetetlen kénbe és rögzített argentum vivumba való visszavezetése: és így a meghatározott nedvesség (*humidum terminatum*), vagyis az arany, a mi testünk a mi feloldó vizünkben való ismételt elfolyósítás révén átváltozik és a kénbe és a rögzült argentum vivumba vezetetik vissza, és ily módon a sol tökéletes teste életre kap ebben a vízben, a maga nemében újraélesztetik, megsűrűsödik, növekszik és megsokasodik, ahogyan más dolgok is. Mert ebben a vízben a két testből, azaz solból és lunából álló test felfúvódik, megdagad, megrothat, felemelkedik és a szubsztanciát, valamint az állati és növényi lényeket befogadva megnövekszik.

3. A mi vizünk is, avagy a fent említett ecet a hegyek ecetje, vagyis a *solé* és *lunáé*; és ezért arannyal és ezüsttel kevert, és szakadatlanul hozzájuk tapad, a test pedig e víztől egy fehér tinktúrát kap, és elképzelhetetlen fényességgel ragyog. Aki tehát tudja, hogyan kell gyógyító fehér arannyá átváltoztatni a testet, az eme fehér arannyal könnyedén átváltoztathat minden tökéletlen fémeket a legjobb szilárd ezüstté, amely fehér aranyat pedig a Filozófusok *luna alba Philosophorumnak*, *argentum vivum album fixumnak*, *aurum Alchimiaenek* és *fumus albusnak* nevezik. Következésképpen ezen antimoniális ecetünk nélkül az *aurum album Alchimiae* nem készül el. És mert a mi ecetünkben az argentum vivum kettős szubsztanciája van, az egyik az antimonból, a másik pedig a szublimált mercuriusból, a rögzített argentum vivum súlya és anyaga duplányi, és gyarapítja benne önnön természetes hőjét, súlyát, anyagát és tinktúráját is.

4. Feloldó vizünk hordozza tehát a nagy tinktúrát és a nagy fúziót, ezért amikor a közönséges tüzet érzi, és benne van sol vagy luna tökéletes teste, akkor rögtön feloldja azokat, és átváltoztatja fehér szubsztanciájává, mint amilyen maga is, és a testnek színt, súlyt és tinktúrát ad. Feloldó ereje is van mindarra nézvést, ami elfolyósítható, és ez súlyos, sűrűn folyó, értékes víz, megbecsülésre

érdemes, mivel minden durva testet annak prima materiájába, avagy földde és tapadós porrá old vissza, vagyis a kénbe és az argentum vivumba. Ha tehát bármely megreszelt vagy hengerelt fémek e vízbe teszed, és egy ideig enyhén melegíted, az egész feloldódik, és sűrűn folyó vízzé avagy mint mondtuk, fehér olajjá változik. Így ez meglágyítja a testet, és előkészíti a fúzióra és az elfolyósításra; valóban, ez mindent – vagyis köveket és fémeket – oldhatóvá tesz, majd szellemet és életet ad nekik. És mindent csodálatra méltóan old fel, a tökéletes testet oldható gyógyszerre transzmutálva, elfolyósítván, továbbá rögzítvén azt, és gyarapítván annak súlyát és színét.

5. Dolgozz tehát ezzel, és kinyered belőle azt, amire vágysz, mert ez sol és luna szelleme és lelke; az olaj ez, a feloldó víz, a forrás, a Balneum Mariae, a természetellenes tűz, a nedves tűz, a titkos, rejtett és láthatatlan tűz; és ez a legmaróbb ecet is, amelyről – Istenuccse – egy ősi Filozófus szólt, és mutatott egy csillogó, tiszta vizet, amelyet én a módosító, átható és digeráló tiszta ecetnek tudtam. Azt mondom, átható ecet, és az arany vagy ezüst putrefakciójának, újraoldásának és prima materiájába való visszavezetésének mozgatója. És ez az egyedüli ágens az egész világon, amely ebben a művészetben képes a fémes testeket újra nyers állapotukba hozni úgy, hogy minőségüket megőrzi; ez tehát az egyedül alkalmas és természetes medium, amellyel feloldhatjuk sol és luna tökéletes testét egy csodálatos és fenséges oldással, jellegük megőrzésével, minden pusztítás nélkül, míg az új, nemesebb és jobb forma avagy eredés nem lesz: vagyis a bölcsök köve, amely az ő csodálatos titkuk és arcanumuk. Mármost ez a víz egy bizonyos köztes szubsztancia, tiszta, mint a finom ezüst, amelynek fel kell vennie sol és luna tinktúráját, hogy megalvadjon, és fehér és élő földde változzon. Hiszen ennek a víznek szüksége van a tökéletes testekre, hogy a felbomlás után ővelük fehér földde alvadjon, rögzüljön és koagulálódjék. Ám ha ez az oldódás az ő megalvadásuk is, hiszen ezek egy és ugyanazon művelettel bírnak, mert az egyik nincs feloldva, a másik viszont meg van alvadva, akkor nincs más víz sem, amely a testeket feloldhatná, csak az, amelyik anyagában és formájában egy marad velük. Ez nem lehet szakadatlan, csak akkor, ha más testek természetével bír, hogy egyesíthetők legyenek. Amikor tehát azt látod, hogy a víz a benne oldott testekkel együtt koagulálódik, légy bizonyos, hogy tudásod, munkálkodásod módja és eredménye igaz és bölcs, és hogy a művészet szerint, helyesen cselekedtél.

6. A természetet tehát csak a hozzá egészen hasonló természettel lehet kiigazítani; vagyis az arany és az ezüst a mi vizünkben magasztosul fel, ahogyan a mi vizünk is ezekkel a testekkel; ezt a vizet a lélek közvetítőjének nevezik, amely nélkül semmit sem lehet tenni e művészetben; növényi, ásványi és állati tűz ez, amely megőrzi a sol és a luna rögzített szellemeit, ám lerontja és legyőzi testüket; mert ez lerontja, szétbontja és megváltoztatja a testeket és a fémes formákat, és azokat nem-testivé teszi: rögzített szellemekké. És ez nedves szubsztanciává változtatja azokat, puhává és folyékonyá, amelynek hatalma van belépni más tökéletlen testekbe, és azokkal a legkisebb részükig elegyedni, azokat megfesteni és tökéletessé tenni. Ám erre nem képesek, ha fémes formájukban avagy testükben maradnak, amely száraz és kemény, amelynek következtében más testekbe behatolni nem tudnak, hogy megfessék és tökéletessé tegyék azt, ami annak előtte tökéletlen volt. Úgy jó tehát, ha a fémek testét folyékony szubsztanciává változtatjuk, hiszen a tinktúrák ezerszer jobban festenek, ha puhák és folyékonyak, mint ha szárazak, ahogyan ez nyilvánvaló például a safrány esetében. Következésképpen a tökéletlen fémeket képtelenek transzmutálni a tökéletes testek, amíg azok szárazak és kemények; ebből kifolyólag vissza kell vezetni azokat prima materiájukba, amely puha és folyékony. Nyilvánvaló tehát, hogy a nedvességet vissza kell fordítani, hogy a rejtett kincs megnyilatkozhasson. Ezt pedig a testek reincrudálásának (újra nyerssé tételének) hívják, amely főzésüket és puhításukat jelenti, amíg kemény és száraz szubsztanciájuktól avagy formájuktól meg nem szabadulnak; mert ami száraz, az másba be nem hatol, sem azt meg nem festi, csak magamagát, és ő maga sem festhető meg, hacsak nem eleve megfestett; merthogy – mint azt már mondtam – a sűrű, száraz, földies anyag nem penetrál és nem is fest, következtéképpen – mivel másba behatolni nem tud – a módosítandó anyagon semmilyen módosítást végbe nem vihet. Ezért van az, hogy az arany nem színez, amíg benső, rejtett szellemét ki nem vonjuk méhéből ezzel a mi fehér vizünkkel, és az is, hogy teljesen spirituális szubsztanciává tehető, fehér gőzzé, fehér szellemé és csodálatos lélekké.

7. Az hát a dolgunk, hogy ezzel a mi vizünkkel hígítsuk, módosítsuk és puhítsuk a tökéletes testeket, hogy azok más tökéletes testekkel elegyedhessenek. Ebből kifolyólag, ha nem lenne más hasznunk ebből az antimoni vízből, mint hogy a testeket természetének megfelelően szubtilisabbá, puhábbá és folyékonyabbá teszi, ez nekünk elegendő is. De még ezen is túl, visszavezeti a testeket kénes és mercuriális eredetükbe, hogy kisvártatva, alig egy órán belül megtehetjük azt a föld felett, amit a természet a mélyben, a föld gyomrában ezer év alatt végzett; és ez a munka csodával határos. És ezért a mi végső, avagy legnagyobb titkunk az, hogy ezzel a vízzel a testeket illékonyá, szellemivé tegyük, valamint megfestő vízzé, amely a testekbe be tud hatolni. Mert ez a testeket tiszta szellemmé alakítja, hiszen a kemény és száraz testeket viaszossá teszi, és azokat a fúzióra, a feloldódásra előkészíti; vagyis maradandó vízzé (aqua permanenta) változtatja. És így a testekből drága és áldott olajat csinál, amely a valódi tinktúra és a maradandó fehér víz: természeténél fogva meleg és nedves, temperált, szubtilis, olvadékony, mint a viasz, amely penetrál, eláraszt, megfest és bevégez. A mi vizünk mértéken felül oldja az aranyat és az ezüstöt, és éghetetlen olajat készít, amely így más tökéletlen testekkel tud elegyedni. Hiszen a mi vizünk az oldékony só minőségébe viszi át a testeket, amit a filozófusok „sal alebrot philosophorumnak” neveznek, amely jobb és nemesebb minden más sónál, önnön birodalmában rögzült, és a tüzet el nem kerülő, hiszen olaj ez, amely természeténél fogva meleg, szubtilis, átható, elárasztó, a testekbe behatoló, amit a tökéletes elixírnek hívnak. És ez a bölcsek rejtett titka. Az tehát, aki ismeri a sol és a luna e sóját, annak keletkezését avagy előkészítését, majd elkeverésének, más tökéletlen testekkel való összebékítésének módját, az ismeri a természet legnagyobb titkát és a tökéletesedés útját.

8. A mi vizünkkel ily módon feloldott testek neve argentum vivum, amely kén nélkül nem létezik, és a kén sem a természet fényei nélkül, mert a világosítók a legelsőek mindenek közt, formájuk szerint köztesek, amelyeken a természet átmegy, hogy önmaga születését tökéletesítse és beteljesítse. És ezt az argentum vivumot sal animatumnak (átlelkesített sónak) és sal praegnansnak (megfogant sónak) nevezik, és tűznek, mert ez a tűz nélkül nem létezik, és a tűz sem kén nélkül, és a kén sem argentum vivum nélkül, amely a mi vizünkkel solból és lunából van kivonva, és a roppant értékes kőbe visszavezetve. Vagyis ez a világosítók [sol és luna] anyaga, amely hitványból nemessé változtatattik. Jegyezd meg, hogy ez a fehér kén a fémek atyja, és anyja is azoknak. A mi mercuriusunk az arany ásványa és a lélek, a fermentum, az ásványok ereje, az élő test és a tökéletes gyógyszer, a mi kénünk és argentum vivumunk, vagyis kén a kénből és argentum vivum az argentum vivumból, és mercurius a mercuriusból. A mi vizünk sajátja tehát az, hogy elfolyósítja az aranyat és az ezüstöt, és megnöveli természetes hevüket. Mert a testek testi mivoltát spirituálissá változtatja, és ez az, amely a testbe fehér párát bocsát, amely a fehér lélek, szubtilis és sokszoros tűzű. Ezt a vizet *lapis sanguinaris*nek is hívják, és ez a vér spirituális ereje is, amely nélkül semmi sem lesz. És ez a szubjektuma mindannak, ami elfolyósítható, valamint magának az elfolyósításnak is, amely sollal és lunával erős megfelelésben van, és azokhoz tapad, és azoktól soha el nem választható. Mert ez részese solból és lunából, de solból inkább, ezt jegyezd meg jól. Mondják, hogy ennek mint köztes dolognak a révén egyesül sol és luna a tökéletlen fémekkel, mert ez a víz a testeket valódi tinktúrává alakítja át, hogy megfessék mindazt, ami tökéletlen maradt. És ez az a víz, amely fehérit, minthogy maga a fehérség, amely megelevenít, minthogy a lélek ez, és ezért – ahogyan a Filozófus mondta – gyorsan behatol a neki megfelelő testekbe. Mert élő víz ez, amely azért jön, hogy földjét megöntözze, hogy az kicsírázzék, és a maga idejében gyümölcsöt hozzon; hiszen minden a nedvességtől keletkezik, ami a földből jön elő. A föld tehát nem terem, ha benne nincs nedvesség, és azt nem locsolják; a május harmata az, ami (a) testet megmossa, mint az esők, és azt áthatja és kifehériti, és a két testből új testet csinál. Ez az aqua vitae, amelyet ha az ő testével együtt kormányozunk, átváltoztatja azt és kifehériti az ő fehér színére. Mert ez a víz fehér pára, ezért a test kifehéredik tőle. Az való hát, hogy a testet kifehéritsd, a könyveket pedig összetépd, mert kettejük között, vagyis a test és a víz között vágy van és barátság, amint rokonszenvük és hasonló természetük folytán a hím és a nő között is. Ugyanis ezt a második, élő vizünket Azotnak nevezik, amely megmossa a Latont, azaz a solból és lunából az első vizünk révén összetett testet; ezt a feloldott testek lelkének is hívják, amely lelkeket megintcsak összekapcsoljuk, a bölcsek hasznára. Mily drága, mily nagyszerű ez a víz, hiszen nélküle a mű sohasem lenne bevégezhető: *vas natura*enek, anyaméhnek hívják, a tinktúra gyűjtőedényének, a földnek, a táplálónak. És ez az a forrás, amelyben a Király és a Királynő megfürdik; az anyát pedig gyermekének hasába kell tenni

és lepecsételni, amely gyermek maga a Sol, aki belőle jön elő, és akit ő megszüli; és ezért ők egymást szeretik és egymásnak örvendeznek, mint anya és gyermeke, és összekapcsolódnak, mivel ugyanonnan származnak, és anyaguk és természetük is egy és ugyanaz. És mert ez a víz a vegetatív élet vize, ezért életet ad, és tőle a halott test életre kel, növekszik és felserken, és a halottat újraéleszti a feloldás és a szublimáció révén. És az ilyen műveletben a test szellemmé változik, a szellem pedig testté, és ennek révén barátság, béke és összhang leszen, és az ellentétek, vagyis a test és a szellem uniója; ezek az ellentétek kölcsönösen átveszik annak minőségét, amit befogadnak, és a legkisebb részekig egyesülnek úgy, hogy az, ami meleg, a hideggel elegyedik, a száraz a nedvessel, a kemény pedig a puhával; ily módon előáll az ellentétes természetek elegye, vagyis a hideg és a meleg mercuriusé. Nem oldhatjuk fel tehát másképp a testeket ebben az első vízben, csak a nedvesnek a száraz általi mortifikációjával, mert ami nedves, azt valóban koagulálja a száraz, mert a száraz a testben, azaz a földben magában foglalja, körülveszi és koagulálja azt, ami nedves. Tegyük hát a kemény és száraz testeket a mi első vizünkbe, amely jól lezárt edényben van, és hagyjuk őket ott, amíg fel nem oldódnak és fel nem emelkednek, amit már új testnek lehet nevezni, aurum album Alchimiaenak, fehér kőnek, el nem égő fehér kénnek, paradicsomi kőnek, amely a tökéletlen fémeket finom fehér ezüstté változtatja. Ekkor egyszerre miénk a test, a lélek és a szellem, amely szellemről és lélekről ki lett mondva, hogy a tökéletes testekből csak akkor lehet kivonni, ha a mi feloldó vizünkkel egyesítjük azokat, mert bizonyos, hogy a rögzült dolgokat nem lehet felemelni, csak akkor, ha illékonyakhoz kapcsolódnak. A szellem tehát a víz és a lélek révén extrahálódik önnön testeiből, és a testet nem-testi állapotba hozza, mert a szellem és a test lelke nyomban a felső régiókba emelkednek, ami a kő elkészítése [perfectio lapidis], és amit szublimációnak hívnak. Ezt a szublimációt – mondja Florentius Catalanus – savas, spirituális, illékony dolgok idézik elő, amelyek természetüknél fogva kénesek, viszkózusak, és amelyek a testeket feloldják, levegővé és szellemmé változtatják. És ebben a szublimációban a mondott első víz a testekhez kapcsolódva azokkal együtt felszáll, és így egy köztes szubsztancia emelkedik fel és szublimálódik, amely mindkettjük – tudniillik a test és a víz – természetével bír, és ezért a neve 'testi és szellemi elegy', Corsufle, Cambar, Etelia, Zandarit, Duenech bonus; ám a valódi neve csakis az aqua permanenta [maradandó víz], mert a tűzben el nem illan, szakadatlanul hozzátapad az összevegyült testekhez, vagyis solhoz és lunához, és átadja nekik az élő, éghetetlen és tartósnál tartósabb tinktúrát, amely az előzőeknél nemesebb és értékesebb. Mert ettől kezdve ez a tinktúra folyik, mint az olaj, mindenén áthatol, és csodálatos szilárdságot visz azokba, minthogy ez a tinktúra a szellem, a szellem pedig a lélek, a lélek pedig a test. Mert ebben a műveletben a testből a legsubtilisabb szellem lesz, ugyanekkor a szellem testivé válik, és felveszi a testek természetét, és így a mi kövünk testből, lélekből és szellemből való.

9. Ó, természet, hogyan változtatod a testet szellemmé? Ez nem lenne lehetséges, ha a szellem nem testesülne a testekkel együtt, és a testek a szellemmel nem válnának illékonyá, és ezután maradandóvá. Az egyik a másikba megy át ennél fogva, és a bölcsesség által kölcsönösen összekapcsolódnak. Ó, bölcsesség, hogyan éred el, hogy az arany, amely természeténél fogva a legszilárdabb, illékony és párologó legyen? Úgy való tehát, hogy a mi vizünkkel feloldjuk és elfolyósítjuk ezeket a testeket, és belőlük aqua permanentát készítsünk, szublimált, arannyal áthatott vizet [aqua aurea sublimata], a durva, fölösleges és száraz anyagot az edény alján hagyva. És ebben a szublimációban a tűznek enyhének kell lennie, mert ha e lágyszűzben való szublimáció során a testek nincsenek megtisztítva, és azok durva és földies részei (nota bene!) nincsenek elválasztva a halott tisztátalanságoktól, a művet bevégezni nem tudod. Mert nincs másra szükséged, mint a feloldott testek híg és subtilis összetevőjére, amit a mi vizünk megad neked, ha enyhe tűzzel dolgozol, elválasztva a heterogén dolgokat a Homogénektől. Ez az elegy tehát megtisztult a mi nedves tűzünk által, amely feloldván és szublimálván azt, ami tiszta és fehér, kiveti a faecest, mint amikor valaki akarattal okádik. Hiszen az ilyen disszolúcióban és természetes szublimációban az elemek eloldódása és megtisztulása megy végbe, a tiszta és a tisztátalan elkülönülése úgy, hogy ami tiszta és fehér, az felemelkedik, a tisztátalan és szilárd pedig az edény és a víz fenekén marad. Ezt el kell venni és el kell távolítani, minthogy teljesen értéktelen, egyedül a középső, fehér, folyékony és oldott szubsztanciát tartva meg, és elhajítva a termékeny földet, amely alul, a fenéken marad, részben a víz által kicsapva; ez a fémsalak és a terra damnata (átkozott föld), amely semmit sem ér, és semmi olyan szolgálatra nem képes, mint a tiszta, fehér és fénylő anyag, amelyen kívül semmi mást

nem kell megtartanunk. És e kaphéreuszi sziklán a filozófia tanítványának hajója, avagy tudománya (ahogyan ez olykor velem is megesett) gyakran összetörik. Mert a filozófusok igen gyakran ellentmondásokkal élnek; mindenesetre semmit sem kell eltávolítani, a nedvességet, azaz a feketeséget kivéve, amit csak az elővigyázatlanok megtévesztésére írnak és mondanak, akik vezető vagy szívós törekvés, vagy a mindenható Istenhez való imádkozás nélkül akarják ezt az aranygyapjat elragadni.

10. Jegyezzétek meg hát, hogy a szeparáció, a divízió avagy a szublimáció az egész mű kulcsa, tehát a testek putrefakciója és disszolúciója után a mi testünk maga felszáll a magasba, a feloldó víz felszínéig, a fehérség színében, amely albedo az élet, és ebben a fehérségben az antimoniális és mercuriális lélek a Sol és a Luna szellemével egybeömlik a természet akarata szerint, amely a szubtilist a durvától, a tisztát a tisztátalantól elválasztja, lassanként felemelve a test szubtilis részét a faecestől, mígnem mindaz, ami tiszta, el nem választatik és fel nem emeltetik. És ebben teljesedik be a mi filozofikus és természetes szublimációnk, és e fehérséggel a lélek a testbe ömlik, ami az ásványi erő (virtus), amely a tűznél is szubtilisabb, lévén a valódi *quinta essentia* és élet, amely megszületni vágyik, és megszabadulni a durva, földies faecestől, amely a menstruumból és a romlásból jövend. És ebben valósul meg a mi filozofikus szublimációnk, nem pedig a vulgáris és hitvány Mercuriusban, amely semmi ahhoz hasonló minőséggel nem bír, mint amit a vitriolos barlangjából extrahált mercuriusunkként tisztelünk. Ám térjünk vissza a szublimációhoz. Teljesen bizonyos tehát, hogy ez a lélek, amely a testekből van extrahálva, nem tud felemelkedni, csak ha vele egynemű illékony dolgot adunk hozzá, amelynek révén a testek illékonyra és spirituálisra tételnek, magukat felemelve, szubtilizálva és szublimálva önnön testi, súlyos és nehéz természetük ellenében; és ily módon nem-testiek és kvintesszenciálisak lesznek, a szellem természetéből valók, amit Hermés madarának és a nyers vörösségből extrahált Mercuriusnak neveznek; és így az alsóbbrendű, földies részek alant maradnak: ezek a testek durvább összetevői, amelyek semmilyen módon nem oldhatók fel tökéletesen. És a füst, amely fehér, a fehérség, amely arany, vagyis amit kvintesszenciának és *magnesia compositának* hívnak, akár az ember, testből, lélekből és szellemből áll. A test maga rögzített szoláris föld, sokkal szubtilisabb annál, amit a mi isteni vizünkkel fáradságosan a magasba emelünk. A lélek sol és luna tinktúrája, amely e kettő kapcsolódásából származik. A mi szellemünk a fák és a víz ásványi virtusa (ereje), amely a fehér lélekkel, avagy tinktúrával a testeket átítatja, ahogyan a kékfesték tinktúráját viszi át a víz a ruhába. És ez a mercuriális szellem a szoláris lélek bilincse, a szoláris test pedig rögzítő test, amely a szellemet és a lelket a luna révén magába foglalja. A szellem tehát áthat (penetrál), a test rögzít, a lélek pedig összekapcsol, megfest és kifehérít. És ebből a háromból – amelyek unióban vannak – való a mi kövünk, azaz solból, lunából és mercuriusból. Következésképpen a mi arany vizünkkel olyan minőség van extrahálva, amely minden minőséget felülmúl, és így, ha a testek e víztől nincsenek kiszárítva, ezzel nincsenek átítatva, széttörve és kíméletesen és körültekintően uralva, míg a sűrűségtől meg nem fosztatnak, és finom és megfoghatatlan szellemmé nem alakíttatnak, a munka hiábavaló: mert ha a testeket nem-testivé, vagyis a filozófusok mercuriusává nem változtatjuk, a mű reguláját meg nem leljük, mivel amaz igen szubtilis lelket – amely a tinktúrát önmagában bírja – lehetetlen kivonni a testekből, ha előbb a mi vizünkben fel nem oldjuk. Oldd fel tehát a testeket arany vízben, és főzd azokat, amíg a víz által az egész tinktúra fehér színbe avagy fehér olajba nem megy át, és amikor e fehérséget meglátnod a víz tetején, tudd, hogy a testek elfolyósodtak. Folytasd hát a főzést, hogy a testek által fogant sötét, fekete és fehér felhő megszülessen. Tedd hát a tökéletes testeket a mi vizünkbe, amely egy hermetikusan lepecsételt edényben van, enyhe tűzön, és főzd őket szakadatlanul, míg igen értékes olajja nem oldódnak. Főzz könnyű tűzön, mondta Adfar, mintha tojást költenél, míg a testek fel nem oldódnak, és teljesen conjugált tinktúrájuk nincs extrahálva (jegyezd meg).

11. Ám nem extrahálódik ki az összes egyszerre, hanem lassanként vonatik ki, napról napra, óráról órára, míg hosszú idő után ez a solutio teljes nem lesz, és ami feloldódik, mindig a felszínre igyekszik. És ebben a disszolúcióban a tűz legyen enyhe és folyamatos, míg a testek viszkózus, megfoghatatlan vízzé nem oldódnak, és az egész tinktúra el nem különül, először fekete színben, amely a valódi feloldódás jele. Folytasd a főzést, amíg fehér maradandó vízzé nem válik, mert az őt kormányozó fürdőjében idővel tiszta lesz, és végül olyan, mint a közönséges *argentum vivum*, amely a levegő révén az első, viszkózus víz fölé emelkedik. Tudd ekkor, hogy a testek gőzzé alakultak, és

a halott testektől elváltak a lelkek, amelyek a szublimáció révén a szellem rendjébe jutottak. Minélfogva mindkettőjük, és egy rész a mi vizünkéből is, a levegőbe felszálló szellemekké alakított, és a férfiból és nőből, solból és lunából és ama legszubtilisabb, megtisztított lényegiségéből összetett test életet nyer, saját nedvessége, azaz vize révén lélegzethez jut, akár az ember a levegő révén. Minélfogva megsokszorozódik és saját minőségében megnövekszik, mint ahogyan más dolgok is. Egy ilyen felemelkedésben és fizikai szublimációban tehát minden össze van kapcsolódva, és a levegő által szubtilissá avagy élővé tett új test üdén virul, mint valami csoda. Minélfogva ha a testek a tűz és a víz által meg nem fogyatkoznak, mígnem a szellemben felszállnak, és vízzé és gőzzé, avagy mercuriusszá nem tétetnek, addig a művészet semmit nem terem. Mindazonáltal ha felemelkednek, a levegőben születnek és a levegőben átváltoznak, és az életből élet lesz, hogy többé el nem választhatók, akár csak a vízzel kevert víz. És ezért bölcs az a mondás, miszerint a kő a levegőből születik, mert teljesen spirituális, hiszen maga a szárnyak nélküli keselyű rikoltja a hegy tetején, hogy „én vagyok a fehér a feketéből, és a vörös a fehérből, a vörösnek sárgálló fia; az igazat szólom, nem hazudok”. Elegendő tehát, ha a testeket az edénybe és a vízbe teszed, és az edényt buzgón lezárod, amíg létre nem jön a valódi separatio, amit az irigyek conjunctiónak, sublimatióknak, extractiónak, putrefactiónak, ligatióknak, desponsatióknak, subtilisatióknak, generatióknak neveznek, és így a teljes magisterium bevégeztetik. Tevékenykedj hát úgy, amint az ember és minden élő nemzésénél történik: helyezd a magot az anyaméhbe, és zárd azt le jól. Meglátod majd, hogy nincs szükség sok dologra, és művünk nem igényel nagy költségeket, mert csak egyetlenegy kő van, egyetlenegy orvosság, egyetlen edény, a munkálkodás egyetlen rendje, és egyetlen beosztás, hogy a fehéret és a vöröset egymás után elkészítsük. És bár sok helyütt azt mondjuk, vedd ezt, vedd azt, a mi dolgunk mégis az, hogy csak egyetlen dolgot vegyünk, és azt egyszer s mindenkorra az edénybe tegyük, míg a mű el nem végeztetik. Ám a rejtélyes bölcsek úgy fektették le ezeket a dolgokat, hogy az óvatlant megtévesszék, mint ahogyan ezt már elmondtuk; mert nem „ars cabbalistica” avagy titkokkal teljes művészet-e ez? És azt hiszed tán, ó, te bolond, hogy emez arkánumok arkánumát nyíltan tanítjuk, szavainkat szó szerint értvén? Tudd meg hát (mert én semmiféleképpen nem vagyok olyan irigy, mint mások), hogy az, aki a Filozófusok szavait úgy veszi, ahogyan elhangzanak, azaz közönséges jelentésük szerint, elveszítvén Ariadné fonalát, az már a labirintus mélyén bolyongva hibát hibára halmoz, és a pénzét hiába költi. Én magam, Artefius is, miután adeptus lettem, és az igazmondó Hermés könyveit tanulmányozva szert tettem a valódi és teljes bölcsességre, olykor szintén irigy voltam, akár csak mások; ám midőn egy ezredév eltelt (amely a Mindenható Isten kegyének és csodálatos medicina használatának köszönhetően már elmúlt fejem felett, mióta megszülettem), és emez igen hosszú idő alatt azt láttam, hogy a filozófusok szavainak homályossága folytán egyetlen férfi sem tudott szert tenni a hermetikus magisztériumra, a könyörületességtől és az igaz férfiak derekasságától megindulva életem emez utóbbi szakaszában arra jutottam, hogy őszintén és az igazságnak megfelelően mindent leírok, hogy semmi se hiányozzék annak, aki a filozófusok követ el akarja készíteni (azt kivéve, amit senkinek sem szabad leírni, mert azt Isten vagy a magiszter nyilvánítja ki, ám amit egy kevés tapasztalattal is könnyen meglelhet e könyvben az, akinek koponyája nem túl kemény). Ezért hát ebben a könyvben a meztelen igazságot írtam meg, de mivel csak kevésbé álcáztam, így minden jó és bölcs ember szerencsésen leszakíthatja a hesperidák csodálatos almáit a mi filozófiai fánkról. Áldjuk hát ezért a Magasságos Istent, aki jóságát lelkünkbe helyezte, és igen hosszú öregségünkben megengedte, hogy szívünk igazán szerető legyen, hogy minden embert (ahogyan én látom) egyformán öleljünk, becsüljünk és igazán szeressünk. Ám visszatérvén a művészethez, művünk valóban hamar beteljesedik, mert amit a Nap melege száz esztendő alatt végez a föld ásványaiban, hogy egyetlen fémet készítsen el, a mi titkos tűzünk, azaz tüzes és kénes vizünk, amelynek neve Balneum Mariae, hamar bevégzi ezt, mint azt gyakran láttam. És ez a mű nem kerül súlyos fáradságába annak, aki tud és ért, és az anyag sem olyan, mint a tátorjángyökér² (hiszen kevés is elegendő), hogy arra készítetné az ember(t), hogy a munkálkodástól elálljon, mert oly gyors és könnyű ez, hogy méltán mondják róla: asszonyi munka és gyerekjáték. Cselekedj hát serényen, fiam, Istenhez fohászkodva, olvasd buzgón a könyveket, mert egyik könyv a másiknak nyitja; gondolkozz elmélyülten, és hagyd el ama dolgokat, amelyek a tüzet nem állják, mert szándékokat emez éghető dolgokban meg nem leled, csak ha ama vizeddel főzöl, amely a világosítóból³ van kivonva. Mert ezzel a vízzel szín és súly adatik [az anyaghoz] a végtelenségig; és ez a víz fehér pára, amely mint a lélek áramlik át a tökéletes testeken, és azok feketeségét és tisztátalanságát teljesen eltünteti, a két testet egyesítve, és vizüket megszorítva; és nincs más, mint az Azot, vagy-

is a mi vizünk, ami színezné, és ami a sol és Luna tökéletes testeiből természetes színüket kivenné, saját uralma szerint a vörös testet kifehéritve.

12. Ám beszéljünk most a tűzről. A mi tűzünk ásványi, egyenletes, folyamatos; nem füstöl, hacsak túl erősen nem szítják, a kénből részesedik, és máshonnan füstölög, így az anyagból mindent lebont, felold, kicsap és kalcinál; a művészet révén kell feltalálni. Nagy nyereség ez, amely nem kerül semmibe, vagy legalábbis kevésbe; nedves, párolgó, emésztő, átváltoztató, átható, szubtilis, levegős, nem erőszakos, nem perzselő, körülölelő, folyamatos, egyedülálló. És ez az aqua viva forrása, amely a király és a királyné fürdőjét körül folyja és körülhatárolja. Az egész műben e nedves tűz elegendő neked, az elején, a közepén és a végén is, mert ebben van az egész mű, és ez a természetes tűz, amely a természet ellen való, amely természetellenes és nem perzselő; következőképpen: e tűz meleg, száraz, nedves, hideg; elmélkedj e dolgon, és cselekedj helyesen, külső minőségek felhasználása nélkül. Ha e tüzeket nem értitek, hallgassatok arra, amit a homályos és rejtett régiek a tüzekről okoskodtak, de e könyvekben soha le nem írtak.

13. Pontosan három tűzünk van, amelyek nélkül a művészetünk be nem teljesíthető; és aki ezek nélkül dolgozik, annak iparkodása roppant hiábavaló.

14. Az első tűz a lámpa tüze, amely folyamatos, nedves, párolgó, levegős, és a művészet alkotja meg. Ezt a lámpát a zárnak megfelelően kell méretezni, amelyben a legfinomabb ítélőképességgel kell rendelkezned, amit senki el nem ér, csak az, aki állhatatosan a művészetnek szenteli magát. Mert ha a lámpa e tüze szabályozva, avagy a kemencéhez igazítva nincs, akkor a hő hiányában nem látod meg a várva várt dolgokat a maguk idejében, minekután reményedet veszítetd a túlságos késlekedés miatt; vagy pedig, ha a hő túlságos, elégeted az aranyvirágokat (flores auri), és hiába siratod iparkodásodat.

15. A második tűz az ignis cinerum, a hamvak tüze, amelyben a lepecsételt hermetikai edény megnyílik; avagy inkább ez a legédesebb és legenyhébb hő, amely a lámpa mérsékelt gőzeiből származván, egyenletesen veszi körül edényedet. Ez a tűz nem heves, nem erőszakos, csak ha túlon túl felszítják; emésztő, feltáró tűz ez, átváltoztató, és anyagunktól különböző testből származik, lévén egyedülálló, nedves és nem természetes.

16. A harmadik tűz a mi vizünk természetes tüze, amit természetellenes tűznek is neveznek, mert víz; és mégis, elkészíti az arany vegyítetlen szellemét, amire a közönséges tűz nem képes. Ez a tűz ásványi, egyenletes, és a kénből részesedik; megfordít, avagy lerombol, megalvaszt, felold és kalcinál. Átható ez, szubtilis, nem perzselő és az aqua vivae forrása, amelyben a király és a királyné fürdenek, amelyre az egész mű során szükségünk van, az elején, a közepén és a végén is. Ám az említett két másikkal nem mindig van alkalmunk dolgozni. Ha a filozófusok könyveit olvasod, egyesítsd elmélkedésedben e három tüzet, és biztosan megérted majd, amit róluk írtak.

17. Ami a színeket illeti, az, ami feketévé nem tesz, az fehériteni sem tud, mert a nigredo az albedo princípiuma és a putrefakció és a megváltozás jele és azé, hogy a test penetrálva és mortifikálva van. A putrefakcióban tehát először a feketeség (nigredo) jelenik meg e vízben, amely a jó borsos húsleveshez hasonlatos; másodjára a fekete föld a folyamatos főzéstől kifehéredik, mert a két test lelke a víz felszínén úszik, mint a tejszín, és ebben az albedóban egyesül az összes szellem, így többé el nem szökhetnek; és ezért a Latont ki kell fehériteni, és széttépni a könyveket, amelyeket még nem volt szívünk széttépni, mert ez az albedo a fehérségben való tökéletes kő, és a szükségképpen a végcéljához jutott felmagasztosított test, és az albedo tinktúrája, amely szerfelett tiszta és villámszerűen ragyog, és amely a testtől soha el nem szakad, ha egyszer vele egyesült. Jegyezd hát meg jól, hogy a szellemek csak a fehér színben rögzülnek, amely nemesebb, mint a többi, és vágyni is mindig méltóbb, mert bizonyos módon ez az egész mű beteljesedése. Mert a mi földünk elrothadt avagy megtisztult a felemeltetésben (elevatio), majd megszáradván feketesége megszűnik, és kifehéredik, és a sötétség és nedvesség női uralma elvész; majd a fehér gőz áthatja az új testet, a szellemek pedig rögzülnek abban, ami száraz, és a megrontó és formátlan és fekete a nedvességből eltávozik, és ekkor az új, tiszta, fehér és halhatatlan test újból megéled, és minden ellensége felett

győzelmet arat. És ahogy a nedvességben ható hő nemzi az első színt, a feketeséget, úgy a folyamatos főzéssel a szárazban munkálkodó hő nemzi a fehérséget, amely a második szín; majd a teljesen szárazon munkálkodván ez a narancssárgát és a vörösséget idézi elő; és ennyit a színekről. Tudnunk kell tehát, hogy az a dolog, amelynek feje vörös és fehér, a lába pedig fehér, és ezután vörös; szeme pedig eleinte fekete, az a dolog maga a magisztérium. Oldd fel hát Solt és Lunát a mi feloldó vizünkben, mert az meghitt és barátságos, és természete szerint hozzájuk közel álló; és békés az nekik, és mintha az élet méhe lenne, és anyja, eredete, kezdete és vége; és ezért van az, hogy ezek feljavíthatnak ebben a vízben, mert a természet a természetnek örvend, és a természet a természetben uralkodik, igaz frigyben egyesülvén egyik a másikával, amelynek révén természetük egy lesz, új test, feltámadott és halhatatlan. Imígyen való hát a fivért a nővérral egyesíteni, amelynek révén e természetek találkoznak és egymást követik, egymást elrothasztják, nemzik és egymást megörvendeztetik; mert a természetet immár hozzá hasonló természet uralja, amely rokon és barátságos. Tehát a mi vizünk (a Danthain) igen szép, csípős vizű és tiszta forrás, amely csak a Királynak és a Királynénak készült, akik nagyon jól ismerik ezt, és ez is azokat, mert magához vonzza őket, és ők kettő vagy három napig időznek benne, vagyis kettő vagy három hónapig, hogy azzal mosakodjanak, amitől megfiatalodnak és újból szépek lesznek. És mert Sol és Luna ettől a víztől mint anyától valók, szükséges hát, hogy abba, vagyis anyjuk méhébe újból megtérjenek, hogy újjászülthessenek, és egészségesebbé, nemesebbé és erősebbé váljanak. Ha tehát ezek nem halnak meg és nem vezetnek vissza a vízbe, akkor magukban maradnak és gyümölcsöt nem hoznak. Ha azonban meghalnak, és vizünkben újból feloldatnak, százszoros gyümölcsöt hoznak, és azon a helyen, ahol látszólag elpusztulnak, ettől fogva olyanok lesznek, amilyenek még nem voltak. Élő vizünk szelleme rögzítették tehát Sollal és Lunával a legnagyobb gonddal, mert ezek a víz természetét felvévén meghalnak, és olyanok lesznek, mint a holtak; majd ezután feltámadván növekednek és sokasodnak, akár csak mindaz, ami vegetabilis. Elegendő tehát anyagodat megfelelő mértékben kívülre helyezni, mivel bévül megfelelő mértékben munkálkodik önnön tökéletesedésén. Ez tehát saját mozgással bír, ha a módszer valódi, és sokkal kiválóbb renddel, mint amit ember elgondolhat. Ezért van az, hogy neked csak előkészítened kell, és maga a természet lesz az, aki tökéletesít, és ha nem akadályozza valami vele ellenkező dolog, saját mozgását meg nem haladja, sem a fogantatásban, sem a szülésben. Ezért hát az előkészítést követően csak arra figyelj, nehogy a túlzott tűzzel lánggra lobbantsd a fürdőt; emellett ügyelj arra, nehogy a szellem elillanjon, nehogy az operátort megsebezze, avagy a munkát tönkretegye, sok-sok bajt: szomorúságot és bosszankodást előidézvén. Az eddig elmondott dolgokból nyilvánvaló az az axióma, miszerint természetszerűleg sohasem ismerheti meg a fémek megalkotását az, aki nem ismeri a fémek tönkretételének módját. Úgy való tehát, hogy egyesítsük azt, ami rokon, mert a minőségek meglelik azt, ami természetben hozzájuk hasonló, és a putrefakció révén egyszersmind elvegyülnek, és egymást mortifikálják. Szükséges tehát e romlást és keletkezést ismerni. És hogy a minőségek pedig mily módon ölelik egymást és békülnek össze a lassú tűzben. És hogyan örvend a természet a természetnek, és hogyan tartja meg a természet a természetet, és változik át fehér természetté. Ha vörösíteni akarsz, akkor a fehér anyagot száraz tűzön kell főzni, amíg vörös nem lesz, mint a vér, amely nem lesz más, mint a tűz és a valódi tinktúra; és a folyamatos száraz tűzzel a fehérség átváltozik és narancsszínű lesz, és felveszi a vörösséget, a valóban rögzült színt. Minél tovább van tehát főzve, annál jobban színeződik, és lesz belőle a rubedo benső tinktúrája. Ennélfogva száraz tűzzel és száraz kalcinációval, nedvesség nélkül kell főzni a keveréket, amíg vörös színt nem ölt, és ekkor ez a tökéletes Elixir lesz.

18. Mármost ha ezek után meg akarnád szaporítani ezt, ama vöröset egy újabb vízben újból fel kell oldanod, és ismételt főzéssel fehérítened és vörösítened, fokozatos tűzzel, megismételvén a mű első szakaszát; oldj, szilárdíts, ismételj, lezárván, feltárván és megsokszorozván mennyiségben és minőségben is kedved szerint, mert az újbóli romlás és keletkezés révén új mozgás áll elő, és így soha nem tudunk a dolog végéhez érni, ha folyvást ugyanazt tesszük, vagyis feloldunk és megszilárdítunk a mi feloldó vizünk közvetítésével, azaz az első szakaszban megmondott oldás és megszilárdítás révén. Ily módon annak erénye is gyarapodott, és mennyiségileg és minőségileg is megsokszorozódott; így ha az első műveletben százszorosára, a másodikban ezerszeresére, a harmadikban pedig tízezerszeresére; és ezt folytatván a projekciód szinte a végtelenségig fokozódik, valóban és tökéletesen megfestvén és rögzítvén minden mennyiséget. És így egy hitvány és olcsó dologgal elnyered a színt, az erényt és a súlyt. Tüzünk és Azothunk tehát elegendő neked;

főzz, főzz, megintcsak főzz, oldj és szilárdíts, és így folytasd kedved szerint, megsokszorozván amennyiszer csak akarod, míg orvosságod olvadékony nem lesz, mint a viasz, és annyi nem lesz belőle, amennyi kell, az óhajtott erény szerint. Ez tehát az egész mű, azaz (nota bene) a második kő elkészítése: vedd a tökéletes testet, és tedd a mi vizünkbe, egy jól lezárt üvegedénybe, nehogy a levegő bejusson, avagy a belezárt nedvesség távozzék; enyhe, emésztő hőfokon tartsd, mintha fürdőben lenne, és folytasd művedet a tűz felett, míg a főzés végére nem jársz, míg az meg nem rothad és fel nem oldódik a feketében, majd ezt követően felemelkedik és szublimálódik a víz által, és minden feketeségtől megtisztul, hogy kifehéredjék és felfinomodjék, hogy a végső szublimációban tisztán álljon elő, a legillékonyabb legyen, és kívül is, belül is kifehéredjék, hogy a szárnyak nélkül a levegőben szálló Keselyű ricolthasson, hogy a hegy tetejére ér, vagyis a víz fölé, ahol a *spiritus albus* születik. Hagyd meg a megfelelő tüzet, és akkor ama szellem, amely a test és a mercurius szubtilis lényege, felszáll a víz tetejére, amely kvintesszencia a szűz hónál is fehérebb. Folytasd tovább, és végül szítsd fel a tüzet, míg az egész spirituális szubsztancia fel nem emelkedik. És jegyezzétek meg jól, hogy ami tiszta, vegyítetlen és szellemi, az a levegőben fehér pára formájában felszáll, és ennek a neve szűztej.

19. Úgy való tehát, hogy – amint a Sybilla mondta – a Szűz Fia a földből felmagasztaltassék, és az ötödik szubsztancia a feltámadását követően az égig emeltessék; a durva és sűrű pedig az edény és a víz fenekén maradjon. Ezek után a lehűtött edény fenekén megleled a megpörköltött és megégett fekete faecest, amely a szellemtől és ötödik szubsztanciától elvált, és amit aztán elvetsz. Ekkor az *argentum vivum* levegőnkéből le hull az új földre, amelynek neve a levegő révén szublimált *argentum vivum*, amelyből tiszta és fehér, viszkózus víz lesz; ez a valódi tinktúra, minden fekete faecestől elválasztva; így ércünk fölött a mi vizünk uralkodik, megtisztítja azt, és fehér színűvé magasztalja. Ez a kifehéredés nem jön létre, csak a főzéssel és a víz koagulációjával. Főzz tehát szakadatlanul, mosd ki a feketeséget a Latonból, nem kézzel, hanem a kővel, avagy a tűzzel, avagy a mi második mercuriális vizünkkel, amely a valódi tinktúra. Valóban, nem kézzel való a tisztának a tisztátalanától való ezen elválasztása, hanem maga a természet végzi be, körkörös munkálkodván egészen a tökéletességig. Világos tehát, hogy ez az alkotás nem a kéz munkája, hanem a jellegek megváltozása; mert a természet önmagát feloldja és egyesíti, önmagát szublimálja, felemeli, és a faecestől elválasztva kifehériti. És az ilyen szublimációban a szubtilisabb, tisztább és esszenciálisabb részek egyesülnek, hiszen a szubtilis részeket felemelő tüzes természet a tisztábbat mindig felemeli, tehát a durvább részeket visszahagyja. Ezért hát a tűz mérsékelt és folyamatos legyen, és gőzzé szublimáló, hogy a levegőből anyagunk a szellemet megkaphassa, és élni tudjon. Hiszen természetesen minden dolog a levegő belégzéséből nyer életet, így magisztériumunk is a gőzben van, és a víz szublimációjában. Úgy való tehát, hogy ércünket fokozatos tűzzel emeljük fel, és hogy az ezt magától, erőszak nélkül, szabadon tegye; ha a test tehát a tűzzel és a vízzel nincs megbontva és meggyengítve, míg szellemként fel nem emelkedik, avagy *argentum vivum*ként magasra nem hág, avagy fehér lélekként a testtől el nincs választva, és a szublimációval szellemmé nincs alakítva, akkor semmi sincs megtéve. Ám ha magasra emelkedik, a levegőben megszületik, és levegővé alakul, és élet az élettől lesz, teljesen szellemi és romolhatatlan. És az ilyen művelettel a test szubtilis szellem lesz, a szellem pedig a test révén megtestesül, és azzal egy lesz; és ezzel a szublimációval, konjunkcióval és felemelkedéssel minden fehér lesz. Szükséges tehát e filozófiai és természetes szublimáció, amely békét teremt a test és a szellem között, amely másképpen el nem érhető, csak eme részek elválasztásával. Ennek okáért úgy való, hogy mindkettőt szublimáld, hogy a tiszta felszálljon, a tisztátalan és földies pedig alászálljon a viharos tenger zavarosságába. És ezért folyamatosan kell főzni, hogy természete szubtilis legyen, és a test felvegye és magához vonzza a fehér mercuriális szellemet, amit természettől fogva magához köt, és nem enged magát elválasztani, mert az első, tiszta és egyszerű természete szerint közel áll ahhoz. Ebből tehát a főzés révén el kell választani, míg a lélek nehézségéből semmi sem marad, ami ne lenne a felsőbb részre vezetve és magasztosítva, amelynek révén mindkettő egyforma egyszerűségeire vezetetik vissza, valamint a fehérség egyszerűségére. A levegőben szálló keselyű és a földön mászó varangy tehát a magisztérium. Amikor tehát finoman és nagy gonddal elválasztod a földet a víztől, vagyis a tűztől, valamint a hígat a sűrűtől, akkor az, ami tiszta, elválasztja magát a földtől, és az égbe száll, a tisztátalan pedig alászáll a földre, és a szubtilisabb rész a magasban a szellem természetét veszi fel, az alant levő pedig a földies testét. Ezért ezzel a művelettel a fehér sajátság a test szubtilisabb

részével emeltessék fel, a faecest hátrahagyván, ami rövid idő alatt bekövetkezik. Mert a lelket az ő társa segíti és a tökéletességhez juttatja. Az anya szült engem (mondja a test), és általam születik ő maga; mármint, miután a repülés [képességét] tőle megkaptam, igen jóságosan, kegyesen dédelgeti és táplálja fiát, akit szült, míg az tökéletes állapotba nem kerül. Halld meg e titkot. Tartsd a testet mercurialis vizünkben, míg a fehér lélekkel fel nem emelkedik, a földies rész pedig a fenékre süllyed, amelynek neve maradék föld, és ekkor meglátod, hogy a víz az ő testével koagulál, és azt gondolod majd, hogy a tudomány igaz, mivel a test a nedveset szárazzá koagulálja, mint ahogy a bárány megaludt teje túróvá sűrűsödik, ugyanígy, a szellem áthatja a testet, és tökéletesen elvegyül azzal, annak legkisebb részecskéiig, és a test magához vonzza nedvességét, azaz fehér lelkét, ahogyan a mágnes vonzza a vasat, a természete szerint hozzá közel állót és hozzá vonzódót, és ekkor az egyik a másikat magába foglalja. Ez pedig a mi szublimációnk és koagulációnk, amely minden illékonyt megtart, amely elszökhetne. Ez az összetétel tehát nem a kéz munkája (ahogy mondtam), hanem a jellegek megváltozása, és az ő hidegségüknek a meleggel, nedvességüknek a szárazzal való csodálatos összekapcsolódása. A meleg a hideggel elkeveredik, a száraz pedig a nedvessel; ily módon valósul meg az, hogy a test és a szellem összevegyül és összekapcsolódik, amit az elentétes jellegek átváltozásának nevezünk, mert az ilyen disszolúció és szublimáció révén a szellem testté változik, a test pedig szellemmé; így hát összevegyülvén és egyetlenbe visszavezetvén egymásba alakulnak, és a szellem a testet valóban festő és fehér szellemmé változtatja. Ezért hát, mint azt legutóbb mondtam, főzd a testet a mi fehér vizünkben, azaz a mercuriusban, amíg feketeséggé nem oldódik szét, majd a folyamatos főzés révén fosztassék meg ettől a feketeségtől, és ily módon feloldódván a test a fehér lélekkel felemelkedik. Ily módon egyik a másikával összevegyül és egymást úgy átölelik, hogy soha többé őket szétválasztani nem lehet, hanem a szellem valódi egyetértésben egyesül majd a testtel, és alkot így egyetlen maradandó szubsztanciát. Ez pedig a test solutiója, valamint a szellem coagulatiója, amelynek művelete egy és ugyanaz. Aki tehát tudja a folyamatot] irányítani, áthatni, mortifikálni, elrothasztani, nemzeni, a fajtát (species) megeleveníteni, fehér fényt létrehozni és megtisztítani, amíg a Keselyű a feketeségtől és a sötétségtől a tűz révén meg nem tisztul és színt nem kap, hogy minden folt róla eltávozzék, az oly nagy méltóság birtokába jut, hogy maguk a királyok is leborulnak előtte.

20. Maradjon hát a test a vízben, amíg egy újfajta porrá fel nem oldódik, és az edény és a víz aljára le nem süllyed; és ennek neve fekete hamu, amely a test romlása, amit a filozófusok Saturnusnak, ércnek, Plumbum Philosophorumnak neveznek, és elomló pornak. És ebben a putrefactióban és a test eme feloldásában három jel nyilvánul meg, azaz a fekete szín, a részek szétválása és egy csípős bűz, amely a sírok szagát idézi. Ezek a hamvak azok, amelyekről a filozófusok oly sokat beszéltek, amelyek az edény alján maradtak, amelyeket nem szabad lebecsülnünk, mert bennük van a királyi diadém, és a fekete és tisztátalan argentum vivum, amit feketeségétől a mi vizünkben való szakadatlan digestióval meg kell tisztítani, amíg fehér színben fel nem emelkedik, ennek pedig Anser [gúnár] és Hermogenész Sarja a neve. Az tehát, aki a vörös földet feketévé teszi, majd azt fehérre, birtokában van a magisztériumnak, akár csak az, aki az élő elpusztítja, a halottat pedig feltámasztja. Fehérsítsd ki tehát a feketét, a fehérét pedig vörösítsd, hogy művedet bevégezhesd; és amikor a valódi fehérséget felbukkanni látod, amely mint a kivont kard tündököl, tudd, hogy ama fehérségben vörösség rejtezik. És ekkor nem kell ezt a fehérséget kivenni, hanem főzni kell, hogy a szárazság és a hő révén narancsos, majd a legragyogóbb vörös szín következzen, amit ha meglátsz, reszketve dicséred a legjobb és leghatalmasabb Istent, aki bölcsességet ad és gazdagságot, akinek akar, és el is veszi azt, ha valaki gonosz, és azt örökre megvonja, szolgaságba taszítván az ellent. Magasztalva és dicsőítve legyen Ő, mindörökkön örökké, AMEN.

¹ A 'perfectus' szó itt – és ebben az összefüggésben a továbbiakban is – befejezettséget jelöl; vagyis olyan testről van szó, amely testibb már nem tud lenni, nem pedig olyanról, amely minőségileg „felülmúlhatatlan”. (A fordító)

² A 'chara' egy növény (valószínűleg a tátorján – *Crambe tataria*) gyökere, amit Caesar katonái Dyrhaciumnál ettek, ebből kenyérfélét csinálva. Ezeket halomba rakták, és így hengegtek Pompeius táborának, hogy van elegendő élelmük. (A fordító)

³ Sol és Luna. (A fordító)